

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายในการควบคุมมลพิษทางน้ำจากโรงงานอุตสาหกรรม อันเนื่องมาจากมลพิษทางน้ำจากโรงงานอุตสาหกรรมเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้แหล่งน้ำสาธารณะเกิดความเสื่อมโทรมเน่าเสีย ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนและคุณภาพแหล่งน้ำสาธารณะมาเป็นระยะเวลานาน ประเทศไทยได้มีการดำเนินการในเรื่องนี้มาโดยตลอด ทั้งในเชิงนโยบาย มาตรการทางกฎหมายซึ่งมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องจำนวนหลายฉบับ ตลอดจนองค์การผู้รับผิดชอบตามกฎหมายเหล่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม ยังคงมีปัญหาคความเดือดร้อนที่เกิดจากมลพิษทางน้ำจากโรงงานอุตสาหกรรมเกิดขึ้นตลอดมา แสดงให้เห็นว่าอาจมีปัญหบางประการที่ทำให้การควบคุมมลพิษทางน้ำไม่เกิดประสิทธิผล

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจุบันมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการควบคุมมลพิษทางน้ำจากโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมากมายหลายฉบับ โดยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรง จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 และกฎหมายลำดับรองที่ออกตามความพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้กำหนดมาตรการในการควบคุมมลพิษทางน้ำจากโรงงานอุตสาหกรรมตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทางกระบวนการโรงงานอุตสาหกรรม เช่น การตรวจสอบก่อนเริ่มประกอบกิจการโรงงานอุตสาหกรรม การกำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด การกำหนดให้มีบุคลากรในการควบคุมมลพิษทางน้ำ การสนใจในการลดมลพิษทางน้ำ เป็นต้น ทั้งนี้ ผู้เขียนได้จำแนกมาตรการทางกฎหมายเหล่านั้นออกเป็น 3 มาตรการ ได้แก่ มาตรการทางกฎหมายในการป้องกัน ควบคุม และส่งเสริมการจัดการมลพิษทางน้ำจากโรงงานอุตสาหกรรม จะเห็นได้ว่ามาตรการทางกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันมีจำนวนมาก มีความทันสมัย และค่อนข้างครอบคลุมปัญหามลพิษทางน้ำจากโรงงานอุตสาหกรรม

อย่างไรก็ตาม ยังคงมีปัญหาที่เกิดขึ้นจากมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมมลพิษทางน้ำจากโรงงานอุตสาหกรรม ได้แก่ ปัญหาความขัดกันของนโยบายรัฐในการพัฒนาอุตสาหกรรมกับการควบคุมมลพิษทางน้ำจากโรงงานอุตสาหกรรม ปัญหาที่เกิดจากบทบัญญัติของกฎหมาย เช่น กฎหมายขาดความชัดเจน มีช่องว่างของกฎหมาย เป็นต้น ปัญหาอำนาจหน้าที่ของบุคลากร ปัญหาการขาดกฎหมายลำดับรอง ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย ปัญหาความซ้ำซ้อนของกฎหมาย ตลอดจนปัญหาความพร้อมขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการปฏิบัติงานตามแผนการกระจายอำนาจ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนได้เสนอแนะให้รัฐมีนโยบายที่เข้มงวดในการอนุญาตตั้งโรงงานอุตสาหกรรมทุกประเภทโดยจะต้องตระหนักถึงปัญหาคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำสาธารณะในบริเวณที่ตั้งโรงงาน เพื่อคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ต้องอุปโภคบริโภคน้ำสะอาดปราศจากมลพิษ และให้องค์กรที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยต้องมีการบูรณาการในการกำหนดนโยบายของแต่ละองค์กรเพื่อลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินการตามนโยบาย ตลอดจนการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่มีอยู่แล้วให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริง เร่งออกกฎหมายลำดับรองเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการตามกฎหมาย เพิ่มขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการควบคุมมลพิษทางน้ำจากโรงงานอุตสาหกรรมมากยิ่งขึ้น เพื่อให้การดำเนินการควบคุมมลพิษทางน้ำจากโรงงานอุตสาหกรรมเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด